

DE EERSTE KLIJNMANNEN IN HET DORP BUSSUM

Een foto van de Brinklaan

Mijn vader heeft een oud foto-album. Het is van zijn ouders geweest. In dit album zit een prentbriefkaart: gezicht op de Brinklaan ter hoogte van de Herenstraat/Kerkstraat in de richting van Naarden. Te zien zijn hotel-café-restaurant De Rozenboom en ernaast de stalhouderij van Buwalda met openstaande hoge deuren en koetsen ervoor. Hiertegenover zijn nog net de hoge bomen zichtbaar die stonden in de tuin bij de villa van de familie Vroom. Op de straat een aantal fietsers en handkarren; geen enkele auto.

De Rozenboom heeft een balkon, waarop in mijn jeugd in november Sinterklaas verscheen na afloop van zijn intocht in het dorp. Onder het balkonhek hangt boven de ingang met de dubbele deuren een grote buitenlantaarn. Op de hoek van het gebouw hangt een uithangbord. Bij De Rozenboom poseren twee kelners. Eén staat voor de deuren op de stoep. De andere is mijn opa. Hij staat, uiterst links op de foto, bij de hoek van het gebouw. Langs deze kant kon men de tuin van De Rozenboom bereiken, waar bij mooi weer de notabelen zittend aan tafeltjes een glas dronken en naar concerten luisterden, die vanuit de muziektent op de Brink werden gegeven. Een foto van de tuin met daarin de luisteraars en mijn opa als kelner is zoekgeraakt. Later is op de plaats waar mijn opa staat een tuinzaal aangebouwd. Hierin is, in de nadagen van het restaurant, de diner-scene uit de film "Turks Fruit" opgenomen. De Rozenboom wordt niet meer gebruikt als hotel-café-restaurant, maar is opgesplitst in kantoorruimten en een fonduerrestaurant. In de tuinzaal is nu een winkeltje.

Bensdorp aan de spoorlijn

In juli 1874 werd de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort officieel geopend. Door deze spoorwegverbinding en de stations Naarden-Bussum en Hilversum werd het voor bedrijven en Amsterdammers aantrekkelijk om zich in de nog dunbevolkte streek te vestigen. Naast een aantal kapitaalkrachtige ontwikkelaars van bouwprojecten was voor Bussum belangrijk de vestiging in 1884 van de cacao- en chocoladefabriek Bensdorp.

Dit bedrijf, dat in 1840 door Gerard Bensdorp aan de Kerkstraat 184 in Amsterdam was begonnen, stond aan de Staalstraat hoek Kloveniersburgwal en verhuisde per 26 februari 1884 naar een terrein langs de spoorlijn in Bussum.

Mijn overgrootvader, zijn zonen Wilhelmus J.M. en Charles M.J. alsmede diens zoon Christoffel A.A. hebben gewerkt bij deze voor Bussum grote werkgever. De familie verhuisde met Bensdorp mee vanuit Amsterdam naar Bussum. Overgrootvader Christoffel Joannes Klijnman (geboren Amsterdam 1838 - overleden Bussum 1921) werkte het grootste gedeelte van zijn leven als boekhouder bij Bensdorp. Per 18 oktober 1893 vestigde hij zich met zijn echtgenote vanuit Amsterdam op het adres Sint Janslaan 3 in Bussum. Vrijwel alle kinderen zouden hen volgen. Zoon Paulus H.M.J. kwam per 8 december 1894 uit Amsterdam en ging wonen aan de Hogeweg. Zoon Wilhelmus betrok in hetzelfde jaar Kapelstraat 39. Zoon Charles M.J. (mijn opa) werd in 1899 vanuit Amsterdam ingeschreven op het adres Kruislaan 7.

Militaire dienst

Charles Marie Joseph Klijnman (geboren Amsterdam 1875 - overleden aldaar 1961) is in 1894 ingeschreven voor de Nationale Militie, de militaire dienst, in het inschrijvingsregister van de gemeente Bussum voor de lichte van 1895. Bij nummervisseling viel hem nummer 1133 uit Amsterdam ten deel; op 5 maart 1895 in hij ingelijfd. Het is tegenwoordig moeilijk voor te stellen dat in de vorige eeuw de militaire dienst vijf jaar duurde.

Ch. Klijnman was tijdens zijn militaire dienst gelegerd in Middelburg en vond daar een goede vriend in de persoon van (Her)manus Out uit Akersloot. Manus Out kwam ook in Bussum werken en wonen. De banden tussen de families Klijnman en Out werden nog steviger. Bij een bezoek aan de kermis in Akersloot trof Charles daar twee zusters van Manus: Trijntje en Elisabeth Out. Zijn broer Paulus trouwde in 1897 te Bussum met Trijntje. Op 4 september 1899 volgde in Bussum het huwelijk tussen Charles Klijnman en Elisabeth Out.

Voor zijn huwelijk gaf de kommanderende officier van het 1e Regiment Veld-Artillerie schriftelijk toestemming namens de Minister van Oorlog. Bij deze toestemming werd de verlofganger er tevens aan herinnerd, dat hij door het aangaan van een huwelijk in geen geval werd ontheven van het volbrengen van de verplichtingen die hij op grond van de Militiewet diende te vervullen, zodat hij daarom ook niet zou worden vrijgesteld van de werkelijke dienst waartoe hij, voor herhalingsoefeningen of anderszins, mocht worden opgeroepen.

Na zijn trouwen ging Charles werken bij Bensdorp op de afdeling expeditie. Hij kon goed met paarden omgaan en onderhield met paard en wagen de verbinding tussen Amsterdam en de fabriek in Bussum. Daarna werkte hij als timmerman (emballeur) op de kistenmakerij van Bensdorp.

Tijdens zijn werkperiode bij Bensdorp werkte hij in de weekeinden als kelner bij De Rozenboom. Zo kwam mijn opa als kelner op de prentbriefkaart te staan.

Foto: het echtpaar Elisabeth Out en Charles M.J. Klijnman

Tien sigaren voor een dubbeltje

Bij hun gouden bruiloft, in september 1949, keek het echtpaar Charles en Elisabeth terug op de voorbij zijnde vijftig jaren. Zij hadden veel zien veranderen in Bussum. In 1899 was het nog een klein dorp, waarin zij alles veel intiemer, maar ook veel gemeenschappelijker vonden. De in het begin van deze eeuw opgekomen sterke tegenstellingen, zoals bijvoorbeeld tussen katholiek en protestant, bestonden toen nog niet. De pastoor en de dominee stonden nog gewoon op straat met elkaar te praten. De lonen en de levensstandaard waren lager. Charles verdiende in de eerste jaren van zijn huwelijk f 9,-- per week. Hij vond zich daarmee nog een bolleboos, want zijn broer verdiende f 8,--. Een pakje tabak was te koop voor drie cent en tien sigaren kostten een dubbeltje. Een pak of een winterjas kocht je voor negen gulden. Voor hun eerste huisje werd f 1,80 per week aan huur betaald. De werktijden waren van zes tot zes uur, met soms, vooral 's winters, betaald overwerk.

Na meer dan 25 jaar bij Bensdorp te hebben gewerkt was Charles Klijnman vanaf de opening in 1928 tot 1939 conciërge van het Sint-Josephgebouw van de Katholieke Arbeiders Beweging (K.A.B.), Singel 24 Bussum. Deze baan was niet voldoende om in het levensonderhoud van zijn gezin te voorzien. Daarom was hij 's morgens broodbezorger voor de naast het gebouw gelegen winkel van de R.K. Coöperatie "Helpt elkander", Singel 26. Het brood werd vroeg in de morgen gebakken in de bakkerij aan de Heideleen. Het bakkerijgebouw is later verbouwd en tegenwoordig in gebruik als koninkrijkszaal van de Jehovagetuigen. Het brood mocht vanaf 10 uur worden verkocht. Charles Klijnman trok dan met één van de handkarren de wijken in om het dagelijks brood af te leveren.

Zijn zoon E.P.M. (Bertus) Klijnman trad in de voetsporen van zijn vader. Hij was bij dezelfde coöperatie broodbezorger, alsmede van 15 februari 1946 tot 31 december 1973 conciërge van het Sint Josephgebouw.

Charles Klijnman was meer dan 50 jaar lid van de Bussumse afdeling van de K.A.B.. Hij heeft in het katholieke organisatieleven een belangrijke rol gespeeld. Daarbij was hij niet de enige. Aan het begin van deze eeuw werden er veel maatschappelijke voorzieningen opgebouwd. Ook de broer van Charles, Paulus H.M.J. Klijnman, was maatschappelijk actief.

Maatschappelijke activiteiten

Paulus H.M.J. Klijnman (geboren Amsterdam 1870 - overleden Bussum 1941) werd in 1907 als voorzitter gekozen in het bestuur van het plaatselijk comité van Katholieke Sociale Actie. Het doel van deze instelling was om uitgaande van katholieke beginselen mee te werken aan de geleidelijke oplossing van sociale problemen.

Bovendien was P.H.M.J. Klijnman van 1907 tot september 1923 in de r.k.-fractie lid van de Bussumse gemeenteraad.

In de raadsvergadering van 1 december 1914 was hij benoemd tot lid van het Burgerlijk Armbestuur en in 1918 werd hij voorzitter van deze instelling. Burgemeester en wethouders besloten hem met ingang van 1 september 1923 eervol te ontheffen van zijn functie van voorzitter en hem aan te stellen als armbezoeker; een functie die hij jarenlang heeft vervuld.

P.H.M.J. Klijnman was als voorzitter van het bestuur betrokken bij de oprichting van de R.K. Bouwvereniging "Sint Joseph" te Bussum. Deze oprichting vond plaats op 26 april 1912 en werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit de dato 23 juli 1912, nummer 36.

Bij de oprichting van de R.K. Begraafenisvereniging "Sint Joseph" op 8 januari 1935 werd P. Klijnman lid van het bestuur.

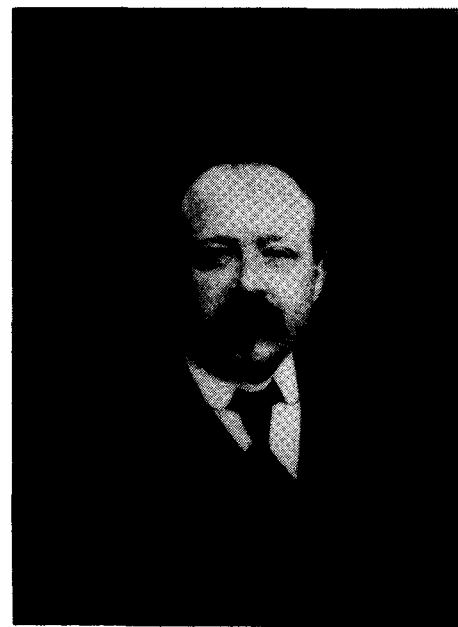
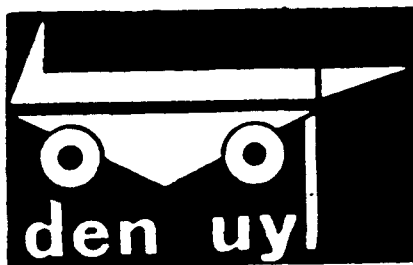

Foto: P.H.M.J. Klijnman

Johan Klijnman

Speelgoed - Modelbouw

NASSAULAAN 31
B U S S U M
TEL.02159-15692

de grootste speelgoedzaak v.h. Gooi